

Breed in beweging

AAN DE SLAG MET SPORT EN BEWEGEN IN DE BREDE SCHOOL

Voorwoord

Brede scholen schieten nog steeds als paddestoelen uit de grond. Veel brede scholen zijn toe aan het vertalen van hun maatschappelijke visie naar activiteiten die mogelijke achterstanden op het gebied van onderwijs, zorg, gezondheid en welzijn voorkomen of aanpakken. De toenemende problematiek van overgewicht bij kinderen, de voorkeur voor preventieve jeugdzorg, de vraag naar verbetering van sociale competenties en maatschappelijke binding, maken dat hier kansen liggen voor sport en bewegen.

De brede school biedt een goede structuur voor samenwerking tussen partners uit de driehoek buurt, onderwijs en sport (de BOS-driehoek). Samen, met de vakleerkracht bewegingsonderwijs als beweegmanager, organiseren zij een aansluitend, gevarieerd en aantrekkelijk sport- en beweegprogramma.

In deze brochure maakt u kennis met de sportieve kansen en mogelijkheden voor brede scholen. Het maakt niet uit of u net wilt beginnen met een sport- en beweegaanbod, of dat u het aanbod wilt uitbreiden of verbeteren. De brochure laat door praktijkverhalen zien hoe de brede school sportief of sportiever kan worden. Een inspiratiebron voor uw eigen situatie om ook breed te bewegen!

André van Schaveren
Directeur NISB

Inleiding

Wat betekent sport en bewegen voor een brede school? Welke kansen liggen er in samenwerking met sportverenigingen? Wie coördineert een naschools sport- en beweegaanbod? Waar haalt een brede school de benodigde menskracht en middelen vandaan? Elke brede school die graag (meer) sport en bewegen wil aanbieden krijgt met bovenstaande vragen te maken. Deze brochure geeft een aanzet tot antwoorden. Enthousiaste beleidsmakers en uitvoerders tonen u de kracht van sport en bewegen binnen de brede school.

Brede effecten

Het pedagogisch klimaat in een brede school is buitengewoon geschikt om de positieve waarden van sport en bewegen tot zijn recht te laten komen. Door multidisciplinaire samenwerking en populariteit van sporten kan een goed georganiseerd beweegaanbod bijdragen aan een bredere ontwikkeling van kinderen. Dat is nu juist waar een brede school naar streeft.

Wat is nu die (meer)waarde van sport en bewegen voor een brede school? Sport en bewegen scoort: kinderen hebben er veel plezier in en bewegen dient ook maatschappelijke doeleinden. Zo kunnen via de brede school veel kinderen op jonge leeftijd kennis maken met verschillende sporten en beweegactiviteiten, waardoor zij gestimuleerd worden tot een gezonde actieve leefstijl. Sport en bewegen draagt bij aan de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen. Denk daarbij aan het bestrijden van bepaalde achterstanden en aan de preventie van overgewicht. Sport en bewegen dient eveneens als uitlaatklep, kinderen worden weerbaarder, leren beter samen spelen en met

regels omgaan. Een sport- en beweegprogramma heeft ook een positieve invloed op het schoolklimaat. Kinderen voelen zich meer betrokken bij de school en voelen zich er thuis en veilig. Tenslotte werken kennismakingsactiviteiten van sportverenigingen drempelverlagend. Ze stimuleren kinderen om zich aan te melden als lid. Deze effecten zijn een greep uit de diverse mogelijkheden die sport en bewegen biedt om bij te dragen aan de verwezenlijking van doelstellingen van de brede school. Dat kan door het aanbieden van een breed scala van sport- en beweegactiviteiten binnen en buiten de lestijden.

In deze brochure maakt u kennis met sportieve kansen voor uw brede school. Een aantal uitvoerders en beleidsmakers uit het werkveld laat zien hoe zij invulling geeft aan:

- kader
- lokale sportstructuur en organisatie
- dagindeling en doorgaande leerlijnen
- accommodaties en ruimte
- financiën

De begeleider als fundament

KADER

De trainers en begeleiders, het uitvoerend kader, staan in direct contact met de kinderen. Hierdoor spelen zij een essentiële rol in het welslagen van het sportaanbod. In een brede school werken medewerkers uit verschillende disciplines samen, waardoor er veel kennis en vaardigheden aanwezig zijn. Hiervan kan de brede school optimaal profiteren, ook op het gebied van sport en bewegen. Maar hoe zorg je voor voldoende mensen? Welke kwaliteiten zijn belangrijk? Hoe zorg je voor professionaliteit?

Wist u dat...:

... in een onderzoek gehouden in 2004 onder bijna 70 brede scholen met een sportaanbod, bleek dat 71% een vakleerkracht in dienst heeft, veel meer dan het landelijk gemiddelde. Hiervan is 50% ook beschikbaar voor het coördineren van het naschoolse sportaanbod, gemiddeld vijf uur per week.

Op zoek naar voldoende kader

In Purmerend zorgen de bewegingsconsulenten, die in dienst zijn van de gemeente, voor de programmering van de sportactiviteiten voor brede school de Kraal. Sportbuurtwerkers ondersteunen de organisatie en de uitvoering. Anja Witteman is bewegingsconsulent bij de gemeente Purmerend. Zij zoekt de begeleiders van de activiteiten vooral bij de sportverenigingen, via het verenigingsbestuur en daarnaast via (sport)opleidingen. Ze heeft ervaren dat het in het begin lastig kan zijn om verenigingen 'de school in' te krijgen. Sportverenigingen zien niet direct het voordeel van een samenwerking, of hebben niet genoeg mensen op de juiste tijden beschikbaar. Door samen de kansen en mogelijkheden te bekijken, wordt vaak de eerste stap gezet naar een vruchtbare samenwerking. Daarbij vindt Anja het belangrijk dat duidelijk wordt afgesproken wat de vereniging en de brede school van elkaar kunnen verwachten. Dit kan zelfs in de vorm van een contract vastgelegd worden. Daarin wordt bijvoorbeeld opgenomen dat de verenigingen betaald worden door de gemeente voor de begeleiding en dat de brede school kan rekenen op een trainer die bereid is binnen de visie van de brede school te opereren.

TIP: “Het is raadzaam met een klein aantal verenigingen tegelijk aan de slag te gaan. Het is makkelijker en beter eerst bescheiden te beginnen, om vervolgens de uitgekristalliseerde samenwerkingsvorm uit te breiden naar een groter aantal sporten en/of verenigingen.”
Anja Witteman, bewegingsconsulent gemeente Purmerend

In Purmerend werken sommige verenigingen mee aan de Jeugd-sportpas, een kennismakingsprogramma voor de groepen vijf tot en met acht van de basisschool, die begint op school en eindigt bij de sportvereniging. Deze verenigingen zijn het eerst benaderd toen de brede school sport in haar programma ging organiseren. “Je moet gebruik maken van de expertise die je al in huis hebt of aanhaken bij iets bestaands”, aldus de bewegingsconsulent. Daarnaast ziet Purmerend mogelijkheden om via de lokale sportraad de meerwaarde van de samenwerking en de noodzaak kader te professionaliseren aan de verenigingen duidelijk te maken. Brede scholen zetten dikwijls stagiaires in van het Centraal Instituut Opleiding Sportleiders (CIOS), de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO) en Regionale Opleidingscentra (ROC's) om activiteiten binnen de brede school uit te voeren. In Purmerend is dat onder begeleiding van een sportbuurtwerker, die het wekelijkse sport- en spelinstuifuur begeleidt.

Kwaliteiten benutten en behouden

Naast het vinden van voldoende kader, is de kwaliteit van de uitvoerders erg belangrijk. Anja onderschrijft dit: “Een trainer of

KADER

begeleider is vaak het aanhaakpunt. Als de trainer met de groep een sport beoefent en hij/zij doet het goed dan gaan kinderen vaak heel makkelijk naar de sportvereniging toe." Door haar jarenlange ervaring als bewegingsonderwijzer weet Anja dat sporten op school een totaal ander karakter heeft dan bij een vereniging of sportclub. Anja: "Op de brede school gaat het er niet om wie de beste is in een sportactiviteit, maar het gaat erom dat iedereen beweegt en daar plezier in heeft." Om te zorgen dat de begeleiders van de sportactiviteiten en de brede school vanuit dezelfde visie met de kinderen omgaan, is het belangrijk goed te communiceren. Het gaat hierbij vooral om afspraken over de omgang met de kinderen en de omgang van de kinderen met elkaar. De begeleiders van de activiteiten

trekken het schoolklimaat door in de naschoolse sportactiviteiten en zorgen ervoor dat er geen prestatief sportklimaat heerst. Om kwaliteit en professionaliteit te waarborgen, is het wenselijk om alle uitvoerders een financiële vergoeding te geven voor hun werk. Daarnaast is het belangrijk dat de vereniging, of een aantal leden, een professionaliseringsslag maakt. De gemeente Amsterdam biedt bijvoorbeeld een cursus aan om de kwaliteit van vrijwilligers van verenigingen te verbeteren. Duurzame betrokkenheid en een zakelijke houding van de verenigingen verhogen de kwaliteit van de samenwerking.

TIP: "Denk ook eens aan groepsleerkrachten, onderwijsassistenten of leid(st)ers van de buitenschoolse opvang, die wellicht hun eigen sport kunnen promoten en zo als rolmodel fungeren. Profiteer van de kwaliteiten in eigen kring."

Anja Witteman, bewegingsconsulent gemeente Purmerend

TIP: "Zorg voor een schoolklimaat in de naschoolse sportactiviteiten, niet voor een prestatief sportklimaat." Bertram Bouthoorn,

sportconsulent gemeente Amsterdam

Teamwork binnen BOS

LOKALE SPORTSTRUCTUUR EN ORGANISATIE

Om de activiteiten een structureel karakter te geven en maximale effecten te bereiken, zijn blijvende organisatieverbanden nodig. Op sport- en bewegingsgebied kan dit door bewegemanagement. Het bewegemanagement is het netwerk van samenwerkende partners in de BOS-driehoek. Dit netwerk bouwt aan structurele activiteiten die gericht zijn op het meer en beter sporten en bewegen van de jeugd. De bewegemanager is de belangrijkste schakel in deze structuur. Deze persoon is hét gezicht van de sport op de betreffende brede school. Hij of zij initieert en onderhoudt de contacten tussen de verschillende partners in de BOS-driehoek op zijn of haar school en maakt kinderen en ouders enthousiast voor sport en bewegen.

TIP: Enthousiasme, creativiteit, netwerk en kennis van de bewegmanager bepalen het succes van de sportieve brede school!

Edward Tunderman, sportconsulent gemeente Nijmegen

De Nijmeegse bewegmanager

Edward Tunderman is sportconsulent bij Sportservice Nijmegen en houdt zich bezig met bewegingsonderwijs, Open Wijkscholen en Sportieve scholen. Een Sportieve school is een basisschool met structurele doorlopende binnen- en buitenschoolse leer- en beleeflijnen op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en spelen. Een Open Wijkschool is een brede school, met naast sport ook ander aanbod. De vakleerkracht bewegingsonderwijs en tevens de sportdocent spelen een centrale rol in het bewegmanagement in Nijmegen.

Op de Sportieve scholen is een vakleerkracht bewegingsonderwijs aangesteld, die zowel binnen als buiten schooltijd actief is. Zo'n duale taakstelling kent volgens Edward veel voordelen: *“Doorgaande leer- en beleeflijnen in een herkenbaar pedagogisch kader. De vakleerkracht en sportdocent zijn eenzelfde persoon. Dat betekent dat het gezicht binnen de school, binnen het bewegingsonderwijs, ook het sportgezicht is na school en indien mogelijk*

ook bij een sportvereniging. Dat heeft een aanstekelijke werking voor de promotie van de naschoolse activiteiten en voor doorstroming naar verenigingen toe.” Het liefst ziet Sportservice Nijmegen in de toekomst dat elke basisschool een vakleerkracht bewegingsonderwijs heeft met een naschoolse sportstimulerende taak; de Nijmeegse bewegmanager. De naschoolse taken worden betaald door de gemeentelijke (sport)organisatie. Idealiter neemt de brede school deze taken op in de formatie. Dit levert een gegarandeerde structuur en kwaliteit in de begeleiding en organisatie van het sport- en beweegprogramma.

“De bewegmanager is echt nodig om de boel te coördineren en om de projecten goed te kunnen uitvoeren. Zonder hem werkt het niet effectief”, vindt ook Bertram Bouthoorn, sportconsulent van de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam pleit daarom voor een structurele inbedding van de bewegmanager in het schoolbeleid. De verdere vorm waarin het beweegmanagement gegoten kan worden hangt sterk af van de lokale situatie.

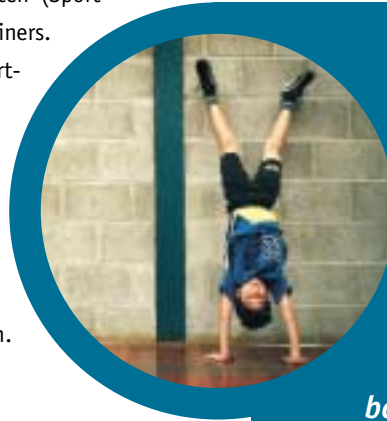
Aansturing en overleg

De bewegmanager wordt aangestuurd door een sportconsulent van Sportservice Nijmegen. Er is een tweewekelijks overleg met de sportconsulent en alle vakleerkrachten en sportdocenten van Nijmegen. Zo blijven ze goed op de hoogte van sportprojecten die stedelijk georganiseerd worden en is er een uitwisseling van verenigingsinformatie. Ook wordt gekeken of er activiteiten samen gedaan kunnen worden. Daarnaast is er tijdens zo'n overleg aandacht voor coaching, het delen van ervaringen en persoonlijke ontwikkeling van de bewegmanagers.

Samenwerking en nieuw aanbod

De beweegmanager analyseert welke voorzieningen en verenigingen er aanwezig zijn in een wijk, welke behoefte bestaat bij de kinderen en in hoeverre zij al actief bewegen. Een Sportieve school of Open Wijkschool werkt op sportgebied meestal samen met sportverenigingen, gemeentelijke projecten (Sport jij al?), welzijnsorganisaties en freelance trainers. Doordat de afstand tussen kinderen en sportverenigingen steeds groter is geworden, zoeken scholen en Sportservice Nijmegen naar nieuwe sportieve mogelijkheden. In wijken waar nauwelijks sportverenigingen zijn, richt de gemeente een dependance van een sportvereniging in de brede school op of vragen ze freelance trainers om op school te komen.

Kansen voor verenigingen

Sport en bewegen kan steeds meer in en om de school worden georganiseerd. Basketbalclub Matrixx Magixx geeft al op verschillende scholen een uur training met vrije inloop. De kinderen betalen vijftig eurocent per les dat direct naar de vereniging gaat. Ook geven judo- en dansverenigingen activiteiten bij de Sportieve en Open Wijkscholen. Kinderen worden geënthousiasmeerd om mee te doen en lid te worden. Edward: *“Er liggen kansen voor verenigingen. Dat vereist creatief denken en doen. Veelal betekent dit, dat verenigingen buiten de bestaande denkkaders moeten gaan denken. Wij als sportstimuleerders moeten verenigingen inspireren en samen creatieve oplossingen bedenken om nieuw aanbod op locatie te brengen.”* Met grote verenigingen gaat gemeente Nijmegen convenanten aan. Aan zo'n convenant zit ook een subsidiestroom gekoppeld.

TIP: *“We willen graag dat niet-sportende kinderen in aanraking komen met sport en bewegen. Een manier om ze te bereiken is elke sportactiviteit ónder schooltijd te starten. Bovendien raakt het hierdoor ingebed in het schoolbeleid waardoor continuïteit gewaarborgd wordt.”* Bertram Bouthoorn,

sportconsulent gemeente Amsterdam

Afstemming voor een boeiende dag

DAGINDELING EN DOORGAANDE LEERLIJNEN

De brede school werkt aan een dagarrangement voor kinderen: een combinatie van voorschoolse opvang, onderwijs, opvang tussen en na schooltijd met een breed aanbod van culturele, sportieve en educatieve activiteiten. Zo'n dagarrangement biedt de kinderen en hun ouders structuur, rust en veiligheid. Brede scholen hebben al vaak gekozen voor opname van sport en bewegen in een dagarrangement. Beweegactiviteiten kunnen ook makkelijk op alle momenten van de dag ingepast worden. Maar wat is belangrijk binnen zo'n dagindeling? En hoe creëer je één pedagogisch klimaat binnen de brede school?

Wist u dat...:

... uit onderzoek blijkt dat de meest scholen zich bewust zijn van de sluitende dagindeling; ze bieden de activiteiten direct na schooltijd aan. De meeste scholen hebben activiteiten op dinsdag en donderdagmiddag.

Afstemming van activiteiten: één geheel

Elske Heinen heeft als locatiecoördinator van brede school het Wonderwoud te Zwolle goed zicht op wat belangrijk is in de dagindeling van kinderen. Bijvoorbeeld over de inhoudelijke afstemming van de activiteiten: *“Het is belangrijk een gevarieerd programma te bieden, waarbij je de verbindingen blijft zoeken. Sport speelt bij ons een grote rol, omdat er in de wijk nauwelijks sportmogelijkheden zijn. Tegelijkertijd is het belangrijk om niet*

te veel activiteiten aan te bieden. Je moet ervoor oppassen niet de thuissituatie te vervangen, maar hier juist op aan te sluiten.” Daarnaast vindt Elske het belangrijk dat er een integraal aanbod is, en niet alleen een naschools aanbod. Sport en bewegen kan ook tussen de middag en zelfs als tussendoortje in het klaslokaal. Een voorbeeld hiervan is de lesmethode De klas beweegt![®]

Het Wonderwoud biedt haar activiteiten aan onder één noemer, Maxi Axie. Ze creëren één pakket aan activiteiten, in plaats van losse onderdelen, voor de kinderen van de scholen en uit de wijk. Dit is zorgvuldig met de partners in de brede school afgestemd. *“Er is een inhoudelijke werkgroep. Deze bestaat uit de coördinator van de peuterspeelzaal, de kinderopvang en de buitenschoolse opvang, de kinderwerker, de schooldirecteur en ikzelf. Daarbinnen stemmen we de activiteiten op elkaar af”,* aldus Elske.

TIP: “Blijf de verbinding zoeken tussen de activiteiten.

Ouder-peuter gym is een goed voorbeeld daarvan. Zo maak je de drempel van de school laag voor ouders en kun je ze samen met hun kind(eren) activeren en stimuleren. “

Elske Heinen, locatiecoördinator brede school Het Wonderwoud

Pedagogische afstemming; doorgaande leerlijnen

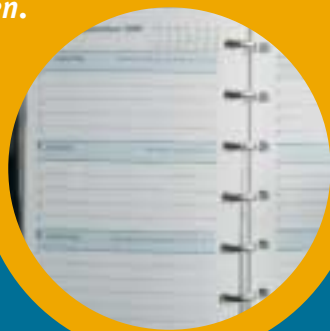
Naast het verbinden van activiteiten tot één geheel, is het belangrijk dat er één pedagogisch concept wordt gehanteerd.

DAGINDELING EN DOORGAANDE LEERLIJNEN

Sport en bewegen kan door het gehele curriculum van de school geïntegreerd worden. Bijvoorbeeld in een les over gezondheid en voeding in samenwerking met de GGD. Ook de beweegmanager draagt bij aan de doorgaande leerlijnen. *“Een vakleerkracht bewegingsonderwijs die ook na school actief is, is vertrouwd met de kinderen. De kinderen worden zowel onder als na schooltijd op*

TIP: *“Breng sport naar de mensen toe, weer terug in de wijk, in de brede school. Ouders hoeven hun kinderen niet meer van school naar de sportclub te brengen. Het kan allemaal onder één dak.”*

TIP: *“Een duale taakstelling van een vakleerkracht bewegingsonderwijs heeft veel voordelen. Deze persoon kent de kinderen door en door. Hij of zij kent de sterke en zwakke kanten en de behoeften van het kind. De kinderen worden zowel onder als na schooltijd op dezelfde manier aangesproken en benaderd. Hiermee creëren we een doorgaand pedagogisch concept.” Edward Tunderman, sportconsulent gemeente Nijmegen*

eenzelfde manier aangesproken en benaderd. Hiermee creëren we een doorgaand pedagogisch concept”, vindt Edward Tunderman van Sportservice Nijmegen.

Om één pedagogisch klimaat te stimuleren, is het Wonderwoud alert op het verbinden van de medewerkers van de verschillende partnerorganisaties. Een van de middelen hiertoe is bijvoorbeeld een gezamenlijke personeelskamer voor alle organisaties in het Wonderwoud, zodat de medewerkers elkaar makkelijk leren kennen en benaderen.

Afstemming van tijden: juiste momenten

Een goede afstemming van aanvangstijden voor een doorlopend aanbod van opvang, onderwijs en vrijetijdsactiviteiten is een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvol sport- en beweegaanbod. De brede school het Wonderwoud heeft een continu-rooster, wat betekent dat de kinderen allemaal tussen de middag op school blijven. Hierdoor biedt de brede school een sluitende dagindeling. Op deze brede school beginnen de meeste activiteiten van het naschools programma om drie uur, een kwartier nadat de lessen zijn afgelopen. De kinderen kunnen direct door naar de activiteiten. Sommige activiteiten beginnen wat later, omdat de activiteiten ook zijn opengesteld voor kinderen uit de wijk. In Nijmegen is er binnen de brede school een huiskamer ingericht waar leerlingen worden opgevangen en een kopje thee kunnen drinken, voordat ze naar de naschoolse activiteiten uitwaaieren.

Van gymlokaal tot sportplein

ACCOMMODATIE EN RUIMTE

Een accommodatie waarin meerdere partners van de brede school gehuisvest zijn, is een meerwaarde voor de onderlinge samenwerking. Een goede multifunctionele accommodatie geeft ook op sport- en beweeggebied mogelijkheden voor meer en beter bewegen voor verschillende doelgroepen. Wanneer de gemeente nieuwbouwplannen heeft in het kader van de brede school, is het belangrijk dat er in een vroeg stadium iemand met kennis van sport en bewegen erbij betrokken wordt. Het voorbeeld van een Groningse Vensterschool laat zien hoe creatief met huidige en nieuwe mogelijkheden wordt omgegaan.

*Kees Hilhorst, locatiemanager
Vensterschool Selwerd, Paddepoel
en Tuinwijk (SPT)*

Wist u dat...:

... maar weinig brede scholen gebruik maken van de sportaccommodaties van sportverenigingen voor hun (naschoolse) sportactiviteiten? Toch maakt het de sportbeleving realistischer en werkt het drempelverlagend voor kinderen die lid willen worden.

Multifunctionele voordelen

Kees Hilhorst is locatiemanager van de Vensterschool Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (SPT) in Groningen. Deze Vensterschool is nieuw gebouwd tussen een bestaande sporthal en een zwembad in. Sport en bewegen is op deze manier direct in de Venster-

TIP: *“Wanneer in een wijk geen sportvereniging aanwezig is, of de vereniging een ledenstop heeft, kan een dependance worden opgezet op de brede school. Als gemeente kun je dat stimuleren door een startsubsidie te bieden, waarmee de introductiekosten, zoals materiaalaanschaf, betaald kunnen worden. De brede school stelt een gymzaal ter beschikking. Het streven is dan dat deze schoolsportclubjes uitgroeien tot volwaardige (dependances van) sportverenigingen. Zo breng je sport terug in de wijk.”* Bertram Bouthoorn, sportconsulent gemeente Amsterdam

school geïntegreerd. Kees vertelt: *“Het initiatief kwam van de gemeente. Zij nodigde alle wijkorganisaties met sociaal-maatschappelijke betekenis uit en vroeg hen hoe de Vensterschool in deze wijk eruit zou moeten zien, zowel inhoudelijk als het fysieke gedeelte.”* De sport was vertegenwoordigd door de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (onderdeel van gemeentelijke Dienst Onderwijs, Cultuur, Sport, Welzijn). De bottom-up ontwikkeling bij Vensterschool SPT heeft tot een structurele aanpak geleid op het gebied van accommodatie en (sportieve) ruimte, waarbij op sportgebied goed is gekeken naar kansen in bestaande en nieuwe sportieve ruimte.

Sportieve binnen- en buitenruimte

Bij de ontwikkeling van nieuwbouwplannen van een brede school, is het zinvol rekening te houden met het medegebruik van de accommodatie door sportverenigingen en buurtbewoners. Zo zijn in Purmerend extra kleedkamers en douches bij het multifunctionele speellokaal gebouwd. De nieuwe gymzaal van de Vensterschool in Groningen, die aan de sporthal vastzit, valt onder het toezicht van de beheerder van de sporthal. Die samenwerking verliep direct goed. Incidenteel maakt ook de basisschool gebruik van de sporthal. Bovendien heeft de aanwezigheid van de Vensterschool ertoe geleid dat volleybalvereniging Lycurgus, die gebruik maakt van de sporthal, breedtesportactiviteiten in de Vensterschool wil opzetten.

TIP: *“Zorg bij nieuwbouw dat je naast de gymzalen ook de speel- lokalen van kleedkamers en douches voorziet, zodat ook deze ruimtes geschikt zijn om sporters van buiten de school te ontvangen. Een spiegelwand is aangebracht en de panelenwand tussen de twee spellokalen kan opzij geschoven worden. Zo is het speellokaal, dat normaliter buiten schooltijden ongebruikt blijft, exploiteerbaar gemaakt voor dansgroepen en budosporten. Zorg ervoor dat er aparte ingangen komen, zodat sporters van buitenaf niet door de school hoeven.”*

*Anja Witteman, bewegingsconsulent
gemeente Purmerend*

Een brede school kan natuurlijk ook gebruik maken van buitenruimte voor sport- en beweeg- activiteiten. Naast de Vensterschool SPT liggen twee sportvelden van een voetbalclub. De school kreeg de sleutel van het hek, zodat ze het veld kunnen gebruiken. *“Door zo'n accommodatie maak je veel sneller gebruik van elkaars mogelijkheden. Wil je snel wat regelen, dan is dat goed mogelijk. Dat is*

moelijker wanneer je partners een kilometer verderop zitten of wanneer je de mensen niet kent.”, vindt Kees. De twee velden krijgen binnenkort kunstgras. Bij de keuze van juist deze velden voor renovatie heeft de aanwezigheid van de Vensterschool een doorslaggevende rol gespeeld voor de gemeente.

Spelen met beschikbare middelen

FINANCIËN

Om een goed sport- en beweegaanbod te presenteren is structurele financiering nodig. Bertram Bouthoorn is sportconsulent bij de afdeling Sport en Recreatie van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam. Hij ziet dat financiële ondersteuning vanuit de gemeente, vooral voor scholen in achterstandswijken, van essentieel belang is: "Amsterdam heeft een luxe situatie wat financiën betreft. De gemeente vindt sportstimulering erg belangrijk en steekt er veel geld in." Toch ziet hij voor elke school mogelijkheden: "Je kunt met weinig middelen sport organiseren op scholen." Naast het 'binnenhalen' van financiële middelen, is een juiste besteding net zo belangrijk.

Wist u dat...:

... het budget voor het sport- en beweegaanbod van een brede school onder de 5000 euro ligt. Brede scholen in de vier grote steden hebben meer budget tot hun beschikking.

Prioriteiten

Voor een brede school en haar partners is het volgens Bertram vooral belangrijk dat ze inzicht krijgen in de verschillende subsidies en regelingen op het gebied van sport, welzijn, onderwijs, jeugd en zorg. Hierbij gaat het zowel om landelijke als lokale mogelijkheden. *“Er zijn ontzettend veel regelingen. Maak creatief gebruik van deze middelen. Kijk creatief naar hoe je regelingen op elkaar kan laten aansluiten. Dan kun je heel ver komen,”* vindt Bertram.

Naast externe middelen is het belangrijk dat een brede school ook zelf prioriteiten stelt bij de financiële keuzes, vindt hij. De gemeente Amsterdam ondersteunt bijvoorbeeld geen sportstimuleringsactiviteiten in brede scholen die (nog) geen vakleerkracht in dienst hebben. De reden hiervoor is dat de vakleerkracht, als beweegmanager, als essentieel wordt gezien voor het slagen van een structureel aanbod. De gemeente geeft de school een financiële duw in de goede richting, zodat de school kan bepalen hoe zij de beweegmanager op de langere termijn gaan financieren.

TIP: “Investeer in structurele maatregelen, mik op continuïteit. Projectmatig werken is een hype, waardoor veel projecten geen vervolg kennen wanneer ze afgelopen zijn. Wij (gemeente Amsterdam) willen alleen inzetten op structurele inbedding van de instrumenten. Wij geven daarvoor een startsubsidie.”

Bertram Bouthoorn, sportconsulent gemeente Amsterdam

Eén en één is drie

De brede scholen kunnen ook om de tafel gaan zitten met hun partners om gezamenlijke financiële mogelijkheden binnen hun eigen organisatie bekijken. Bovendien kunnen ze bespreken of sponsoring of een eigen bijdrage van de deelnemers mogelijk is. Meerdere 'potjes' zorgen voor een brede, en meer solide, basis van waaruit het sport- en beweegprogramma gefinancierd kan worden. Wellicht kan door bijvoorbeeld gezamenlijke aanschaf van materialen of gezamenlijke huur de kosten gedrukt worden.

Wat kan de gemeente doen in de ondersteuning?

- Gebruik maken van Europese, landelijke en lokale (tijdelijke) regelingen en subsidies (zoals: BOS-impuls, Grote Stedenbeleid, Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid).
- Financiële ondersteuning vakdocent/beweegmanager, voor de naschoolse taken. Als opstartsubsidie of structureel.
- Bij-/omscholing aanbieden aan scholen/sportverenigingen, zodat zij kunnen investeren in de kwaliteit van het (vrijwillig) personeel/kader.
- Startsubsidies geven voor dependances van verenigingen bij scholen. Sport creëren daar waar het nog niet is.
- Een bepaald gedeelte van het budget voor voorlichting reserveren. Maak reclame voor sport en bewegen met behulp van veel beeldmateriaal en nieuwe media als bijvoorbeeld internet en dvd's.

Wat kan de (brede) school doen?

- Zich hardmaken voor de aanstelling van een vakdocent bewegingsonderwijs, als deze er niet is.
- Binnen de huidige formatie en normjaartaak van de vakdocent bewegingsonderwijs kijken wat mogelijkheden zijn voor sportstimulering.
- Eerst de tijd nemen om een analyse te maken van de sport- en beweegbehoefte van de brede school. Maak duidelijk wat er van het schoolteam en de gymdocent gevraagd wordt. Trek tijd en geld uit voor voorlichting en het maken van een sportplan. Op die manier is er draagvlak onder alle medewerkers. Een jaar aanlooptijd is niet ongewoon.
- Een langlopende deal proberen te maken met een vereniging, al dan niet in een contract vastgelegd. Zo kan voor weinig geld een structurele samenwerking tot stand komen.
- Informeren bij de gemeente welke landelijke, regionale en lokale regelingen bestaan. Denk daarnaast ook aan fondsen en mogelijkheden tot sponsoring.

TIP: *“Denk bij nieuwbouw en gezamenlijk ruimtegebruik tijdig na over de geldstromen tijdens de exploitatie. Maak goede afspraken over de huur van ruimtes, aansprakelijkheid en het gezamenlijk gebruik van materialen. Zelfs over het betalen van een wc rol.”* Anja Witteman, bewegingsconsulent gemeente Purmerend

Breed bewegen is breed scoren

Deze brochure is bedoeld om u te informeren en inspireren zodat u aan de slag kunt met sport en bewegen in uw eigen situatie. Misschien heeft u nog vragen waarop deze brochure geen antwoord heeft gegeven. Neem dan contact op met NISB:

www.nisb.nl/bredeschool

Colofon

Voor meer informatie of advies op maat

Dayenne L'abée (dayenne.labee@nisb.nl)

Dorien Dijk (dorien.dijk@nisb.nl)

Uitgave

Nederlands Instituut voor Sport en Beweging

Postbus 64, 6720 AB Bennekom

T (0318) 490 900

F (0318) 490 995

W www.nisb.nl/bredeschool

Met dank aan

Bertram Bouthoorn, Elseke Heinen, Kees Hilhorst,
Edward Tunderman, Anja Witteman

Tekst

Nienke Nije Bijvank

Eindredactie

Dayenne L'abée

Fotografie

Bertram Bouthoorn, Willem Mes, Nienke Nije Bijvank,
Simone Vellekoop, Anja Witteman

Vormgeving en productie

VUURWERK grafisch ontwerpers, Arnhem

© NISB, oktober 2005

